

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 4 kwietnia 2023 r.

Pozycja 75

POSTANOWIENIE

z dnia 21 lipca 2020 r.

Sygn. akt Ts 71/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej N.C. w sprawie zgodności:

art. 4 w związku z art. 6 ust. 1-3 w związku z art. 7 w związku z art. 17 w związku z art. 18 w związku z art. 36 ustawy z dnia 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 30, poz. 240, ze zm.) w związku z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 1936 r. o uznaniu Statutu Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 72, poz. 517) w związku z § 29 w związku z § 5 pkt 13 w związku z § 35 Statutu Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącego załącznik do przedmiotowego rozporządzenia Rady Ministrów z:

- 1) art. 53 ust. 1, 2 i 5 w związku z art. 25 ust. 1, 2, 3 i 5 w związku z art. 12 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 64 w związku z art. 21 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 zdanie 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 kwietnia 2019 r. (data nadania) N.C. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy w W. postanowieniem z 9 stycznia 2017 r. (Dz. kw. [...]) dokonał w księdze wieczystej wpisu własności nieruchomości na rzecz Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: MZR), będącego w sporze ze skarżącą w sprawie Gminą Wyznaniową Muzułmańskiego Związku Religijnego w W. (dalej: gmina wyznaniowa). Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z 20 marca 2018 r. (sygn. akt [...]) odrzucił apelację gminy wyznaniowej od postanowienia Sądu Rejonowego. Gmina wyznaniowa wniosła zażalenie, które Sąd Okręgowy postanowieniem z 1 października 2018 r. (sygn. akt [...]) odrzucił. Następnie zażalenie na wyżej wymienione orzeczenie zostało odrzucone po-

stanowieniem Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]), które zostało wskazane w skardze jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Zarządzeniem z 24 lipca 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 29 lipca 2019 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi przez udokumentowanie daty doręczenia postanowienia Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) odrzucającego zażalenie oraz doręczenie oryginałów lub odpisów poświadczonych za zgodność z oryginałami wszystkich orzeczeń wyczerpujących drogę prawną, a także wykazania interesu prawnego skarżącego w kwestionowaniu konstytucyjności zaskarżonych przepisów.

W piśmie procesowym wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 5 sierpnia 2019 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia, a następnie w piśmie z 19 sierpnia 2019 r. (data nadania) oraz w piśmie uzupełniającym z 6 września 2019 r. skarżący wskazał, że działa w imieniu gminy wyznaniowej, a nie w interesie własnym. Powołuje się na piastowanie urzędu przewodniczącego w Zarządzie Gminy Wyznaniowej w W. na podstawie jednogłośnie uchwały nr [...] podjętej 24 lipca 2016 r. na Ogólnym Zebraniu Członków Gminy Wyznaniowej w W. Pismem z 13 września 2016 r. dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w W. potwierdził wpływ pisma gminy wyznaniowej dotyczącego powołania nowego Zarządu. Skarżący wskazuje na pełnomocnictwo z 18 października 2019 r. – którego udzielił mu Mufti J.A. – do działania we wszelkich sprawach związanych z działaniem gminy wyznaniowej. W ocenie skarżącego, „uprawnionym do reprezentowania MGW jest zarówno Mufti J.A., jak i Imam N.C., przewodniczący Zarządu Gminy Wyznaniowej Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej w W. Każdy z nich może działać samodzielnie” (strona 5 pisma skarżącego z 5 sierpnia 2019 r.).

Skarżący twierdzi, że doszło do naruszenia norm konstytucyjnych: gwarantujących autonomię związków wyznaniowych oraz bezstronności państwa w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, a także zapewniających wolność sumienia i religii (art. 25 ust. 2, 3 i 5 oraz art. 53 ust. 1 i 2 Konstytucji). Doszło również – jego zdaniem – do naruszenia zasady równego traktowania (art. 32 ust. 1 Konstytucji), jako że sytuacja prawna MZR, uregulowana na podstawie zaskarżonych przepisów, w znaczny sposób odbiega od sytuacji innych związków wyznaniowych. Określony w ustawie sposób reprezentacji MZR oraz jego poszczególnych gmin, a także jego wewnętrzna struktura organizacyjna są sprzeczne z przywołanymi powyżej zasadami konstytucyjnymi. Zdaniem skarżącego „na podstawie tych przepisów Sąd Najwyższy wydał ostateczne rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, określając podmiot uprawniony do reprezentacji” skarżącej gminy wyznaniowej (s. 7 skargi). Zaskarżone przepisy – w ocenie skarżącego – pozostają w rażącej sprzeczności z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, a także z gwarancją poprawnej legislacji (art. 2 Konstytucji). Skarżący podnosi, że doszło także do „naruszenia prawa własności nieruchomości należącej do [gminy wyznaniowej] w W. oraz braku należytej, zgodnej z zasadą równości, ochrony tego prawa przez władze publiczne” (s. 8 skargi).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

3. Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga nie została wniesiona przez uprawniony podmiot. Należy zauważyć, że z przywołanego wyżej przepisu ustawy zasadniczej wynika, iż prawo wystąpienia ze skargą do Trybunału ustrojodawca przyznał tylko podmiotom, którym przysługują konstytucyjne wolności lub prawa. W analizowanej sprawie wolności i prawa przysługują jedynie Muzułmańskiemu Związkowi Religijnemu, i to on jest ewentualnym podmiotem legitymowanym do wystąpienia ze skargą konstytucyjną lub wnioskiem o zbadanie konstytucyjności lub legalności aktów normatywnych dotyczących zakresu działania kościołów i innych związków wyznaniowych (art. 191 ust. 1 i 2 w związku z art. 188 Konstytucji).

4. Skarżący wskazał, że działa w imieniu Gminy Wyznaniowej Muzułmańskiego Związku Religijnego w W. (dalej: gmina wyznaniowa), a nie w interesie własnym. Z dołączonych do skargi orzeczeń, jak również skargi (s. 6) wynika, że gmina wyznaniowa utraciła osobowość prawną, co potwierdza pismo Wojewody Mazowieckiego z 23 sierpnia 2017 r. odmawiające wydania zaświadczenia o osobowości prawnej, w którym stwierdzono, że gmina wyznaniowa została zniesiona 31 stycznia 2017 r. W związku z tym, jako podmiot nieistniejący, nie jest beneficjentem wolności i praw określonych w Konstytucji.

Zgodnie z art. 17 zaskarżonej ustawy „celem zaspokojenia potrzeb religijnych wyznawców Islamu mogą być na całym obszarze Państwa tworzone muzułmańskie gminy wyznaniowe. Tworzenie i znoszenie tych gmin, jak również zmiana ich granic i siedzib jest dokonywana na zarządzenie Najwyższego Kolegium Muzułmańskiego i wymaga uprzedniej zgody Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego”.

5. Na czele muzułmańskiej gminy wyznaniowej – zgodnie z art. 18 zaskarżonej ustawy z 21 kwietnia 1936 r. oraz § 29 Statutu – stoi Imam, ale zgodnie z art. 36 ustawy z 21 kwietnia 1936 i § 35 ust. 5 Statutu do działań prawnych imieniem Muzułmańskiego Związku Religijnego i jego poszczególnych gmin wyznaniowych powołany jest Mufti.

6. Trybunał Konstytucyjny nie ocenia skuteczności czynności podjętych w wyborach do organów władz Muzułmańskiego Związku Religijnego, jak też umocowania do dokonania czynności procesowych przez osoby powołujące się na sprawowanie w tym Związku funkcji pochodzących z wyborów. Spory dotyczące skuteczności wyboru władz powinny być rozstrzygnięte wewnątrz jego struktur. Autonomia związków wyznaniowych, czyli ich zdolność do tworzenia i rządzenia się własnym prawem wewnętrznym jest istotnym przejawem kolektywnej wolności sumienia i wyznania.

7. Wskazane okoliczności są – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.